

Horisontti 2020

Verkotu. Kansainvälisty. Menesty.

Konsortiosopimus

Mikä on sen merkitys?

Mitä hyötyä siitä on?

Muutamia näkökulmia konsortiosopimukseen

Osallistumissäännöt = Rules for Participation

→ laki, sisältää mm. määritelmät

Avustussopimus = Grant Agreement

→ Sopimus komission ja konsortion välillä = rahoitusehdot

Konsortiosopimus = Consortium Agreement

→ Konsortion keskinäiset suhteet, oikeudet ja vastuut

Älä luule ja oletta – yleensä kaikkiin ongelmatilanteisiin löytyy vastaus kirjallisista sopimuksista

Miksi olisi tärkeää
tuntea
konsortiosopimus?

Oletko koskaan
lukenut ajatuksella
H2020-projektin
konsortiosopimusta,
vai iskeekö uupumus
jo toisella sivulla?

Miten voit vaikuttaa
konsortiosopimuksen
sisältöön?

Mitä siellä lukee
ja mitä siellä
pitäisi lukea, jotta
oikeutesi olisivat
turvattuja?

Kiveen kirjoitettua:

1. Konsortiosopimus on pakollinen (paitsi monobeneficiary)
2. GA artikla 41 määrää konsortiosopimuksen vähimmäissisällöstä

Yritä aina saada konsortiosopimus allekirjoitettua ennen avustussopimusta

Miten voit vaikuttaa konsortiosopimuksen sisältöön?

Konsortiosopimusten mallit ovat malleja – ne pitää muokata käyttöä varten

Pieni muistilista:

1. Tee itsellesi selväksi, mitä projektista odotat
2. Tee itsellesi selväksi, mitkä ovat osallistumisen riskit
3. Kun koordinaattori lähettää sopimusluonnoksen kommenteille
 - Ota yhteyttä organisaatiosi lakimiehiin, jos mahdollista
 - **Lue sopimus niin, että ymmärrät sen**
 - **Peilaa kohtia 1. ja 2. siihen, mitä sopimusluonnoksessa esitetään**
4. Kommentoi ja ota kantaa
5. Varaa itsellesi lisäkommentteihin mahdollisuus, jos ensimmäinen tai toinenkaan ratkaisu ei miellytä
6. **Osallistu** aina ja kaikkiin konsortion kokouksiin, joihin pääset

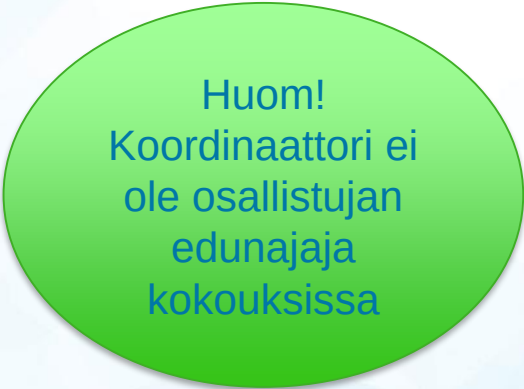

Konsortion hallinto & Konsortion sisäinen viestintä

Päätöksenteko ja äänestykset

- Päätöksentekomallit

- Konsortion hallintomalli
- Konsortion eri elimien päätöksentekovalta
- Kokouksiin osallistumisvelvollisuus
 - Substitute = sijainen
 - Proxy = valtakirja äänestykseen

Huom!
Koordinaattori ei
ole osallistujan
edunajaja
kokouksissa

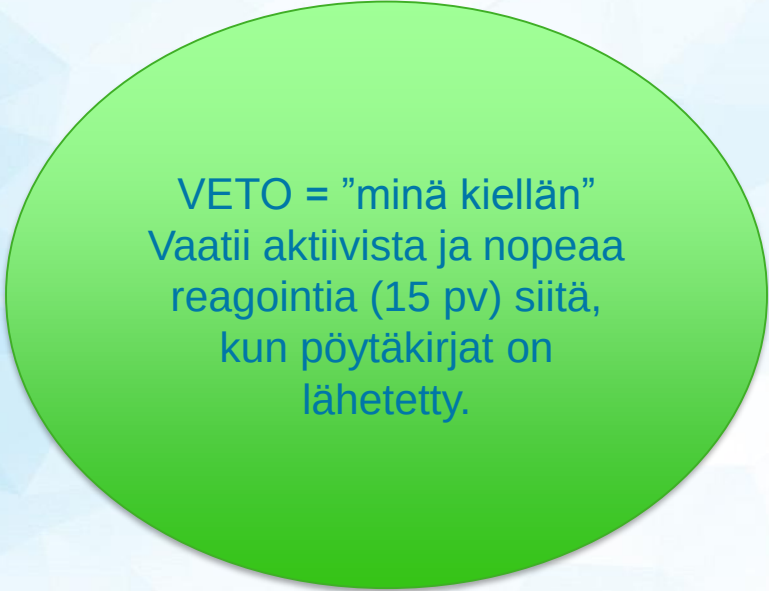
- Päätösvaltaisuus

- Quorum = päätösvaltaisuus (Descassa ja MCARDissa 2/3 jäsenistä)
- Enemmistöpäätökset (Descassa ja MCARDissa 2/3 annetuista äänistä)
- Esimerkki:
 - Steering group = 9 jäsentä
 - Päätösvaltainen, kun paikalla tai edustettuna 6 jäsentä
 - Päätös on pätevä, kun annetuista äänistä puoltoääniä 4 jäsentä

Tieto on valtaa...

Mitä on sovittu tiedonkulusta konsortiossa?

- Kokousmateriaali ja sen kierrätys?
 - Kokousten asialistat
 - Lähetetään yleensä vain kulloisenkin Consortium Bodyn jäsenille
 - Asioiden lisääminen asialistalle (Desca kohta 6.2.2.5) mahdollista yksimielisesti kokouksessa olevien kesken
 - Kokousten pöytäkirjat
 - VETO-oikeus (Desca kohta 6.2.4)

VETO = "minä kiellän"
Vaatii aktiivista ja nopeaa reagointia (15 pv) siitä, kun pöytäkirjat on lähetetty.

Koordinaattori

Koordinaattori - Kuningas vai lähetti?

- Desca 6.1. (ja MCARD 6.1.3)

The Coordinator is the **legal entity** acting as the **intermediary** between the Parties and the Funding Authority. The Coordinator shall, in addition to its responsibilities **as a Party**, perform the **tasks assigned to it** as described in the Grant Agreement and this Consortium Agreement.

- ➔ Koordinaattori on oikeushenkilö
- ➔ Koordinaattori on tiedonvälittäjä konsortion ja komission välillä
- ➔ Koordinaattori on yksi konsortion osapuolista ja beneficiary
- ➔ Koordinaattorilla on se valta, joka sille annetaan konsortiosopimuksessa

Koordinaattoreita on aina vain yksi. Tieteellinen koordinaattori ei ole "oikea" koordinaattori.

Ongelmat koordinaattorin kanssa

Miten toimia?

- Koordinaattori on yksi konsortion jäsen eli sopimusrikkomuksia koskevat kohdat koskevat myös koordinaattoria
- Konsortion jäsenen erottaminen on yleiskokouksen päätösasia (DESCA sekä MCARD kohta 6.3.1.2)
- Konsortioista erottaminen → avustussopimuksesta erottaminen eli osallistumisen loppuminen GA artikla 50
- Käytännössä konsortion jäsenien tulee tehdä erottamispäätös sekä päätös uudesta koordinaattorista yleiskokouksessa. Vaihto on mahdollinen vain, kun komissio on ensin hyväksynyt uuden koordinaattorin.

Konsortio ei voi koskaan olla
ilman koordinaattoria

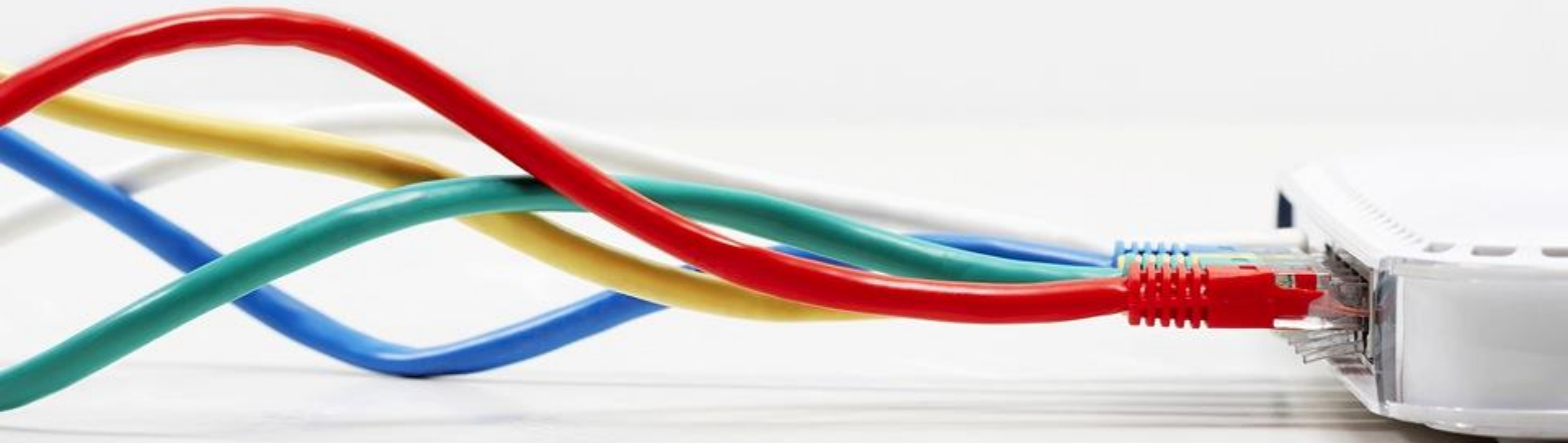

EU-rahoituksen jakaminen

Oikeus saada avustus omaan käyttöön

Koordinaattorin velvollisuus on jakaa rahoitus ”without **unjustified** delay”

- Milloin tilanne on **justified** →
 1. Komissio ei ole hyväksynyt talousraportointia, osallistuminen on päättynyt tai osallistuja on todettu olevan taloudellisesti *weak*:
Avustussopimuksen velvoite pidättäytyä rahoituksen maksamisesta
 2. Konsortiosopimus sen sallii
 - Projektisuunnitelma ja kustannusarvio muokataan uudelleen konsortiossa
 3. Desca-mallissa kohta 7.3.2 tarjoaa kaksi vaihtoehtoa
 - Optio 1: Erissä ennalta sovitun aikataulun mukaan. Konsortiolla vapaus sopia, millä mallilla erät määritellään.
 - Optio 2: Kaikki koordinaattorille komissiolta saapuneet varat jaetaan välittömästi eteenpäin osallistujille (MCARD kohta 7.2.3 vain tämä)
 4. Kun konsortion elin, *jolle kyseinen päätösvalta on annettu*, on tulkinnut osallistujan rikkovan avustus- tai konsortiosopimusta tai ei suostu allekirjoittamaan konsortiosopimusta
 - Descassa oletuksena yleiskokous. Käytännössä usein käytetty johtoryhmää.

Taikasanat

Communication, Dissemination, Exploitation

What is meant by communication?

Communication

Taking strategic and targeted measures for promoting the action itself and its results to a multitude of audiences, including the media and the public, and possibly engaging in a two-way exchange*

Reach out to society as a whole

Demonstrate how EU funding contributes to tackling societal challenges

Is strategically planned with communication objectives and not only ad-hoc efforts

Uses pertinent messages, right medium and means

* Shortened from http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/support/reference_terms.html

What is meant by dissemination?

Dissemination

Making the results of a project public, not only by scientific publications in any medium*

Circulation of knowledge and results to the ones that can best make use of them

Enabling the value of results to be potentially wider than the original focus

Essential element of all good research practice and vital part of the project plan

Strengthens and promotes the profile of the organisation

* http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/support/reference_terms.html

What is meant by exploitation?

Exploitation

The utilisation of results in developing, creating and marketing a product or process, or in creating and providing a service, or in standardisation activities.*

Make use of the results; recognising exploitable results and their stakeholders

Concretise the value and impact of the R&I activity for societal challenges

Can be commercial, societal, political, or for improving public knowledge and action, it also include recommendations for policy making

Project partners can exploit results themselves, or facilitate exploitation by others (e.g. through making results available under open licenses)

* http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/support/reference_terms.html

Kommunikointi projektista ulos

Taiteenlaji as such...

- Konsortioissa toisten ja tiedon kunnioittaminen on tärkeää
 - Konsortiot saavat sopia avustussopimuksen puitteissa, miten:
 - Asioista kerrotaan ”kaikelle kansalle” – media, some, seminaarit
 - Asioista kerrotaan tiedeyhteisölle – artikkelit, monografiat, seminaarit
 - Asiat pidetään luottamuksellisina
 - Mallisopimuksissa keskitytään salassapitoon – *non-disclosure*
 - Mallisopimuksissa *communication* –termiä käytetään konsortion sisäisessä viestinnässä
- ➔ ”Julkaisupolitiikassa” mallisopimukset nojaavat vahvasti avustussopimukseen.

Julkaisualustat? Referenssit?
OA-käytännöt? CC-lisenssit?
Aineistohallintasuunnitelma?

Riidanratkaisu

Hyvä riidanratkaisun prosessi estää parhaiten pitkät riidat ja projektityön pysähdykset

- Konsortion sisäinen riidanratkaisu on konsortion SISÄINEN asia, kahden tai useamman partnerin välinen kiista liittyen konsortiosopimuksessa sovittuihin asioihin
- Pääasiassa kyse riidanratkaisussa on oikeammin konsortion sisäisen päätöksentekojärjestelmän ja demokratian toimivuudesta. Pieniä ja keskisuuria erimielisyyksiä tulee jokaisessa konsortiossa.

Riidanratkaisun polku:

- Ensimmäinen step: haetaan neuvotteluratkaisua
 - Huom! Sekä DESCA- että MCARD-mallisopimuksista puuttuu määräajat

Jos tilanne äityy pisteeseen, että keskusteluyhteys katkeaa ja ”käräjillä tavataan”

- Toinen step: siirrytään ”muodolliseen” prosessiin
 - Mediation = sovittelu, haetaan sovintoratkaisua puolueettoman sovittelijan avulla
 - Arbitration = välimiesmenettely, valitaan välimies/-miehet, jotka osapuolia kuultuaan antaa sitovan ratkaisun
 - Court proceeding = tuomioistuinmenettely, tätä varten sovitaan tuomioistuimen paikka ja sovellettava laki

Riidanratkaisumenetelmän valinta

- Luottamuksellisuus
- Nopeus
- Hinta

MCARD-mallisopimuksessa
Sovittelu on osana
neuvotteluratkaisua, DESCAssa
ei.

DESCAssa mukana WIPO
Mediation, jota voi seurata WIPO
Arbitration

Käyttöoikeudet

Käyttöoikeudet

tausta-aineisto – projektiaika – projektin jälkeen

- Tausta-aineisto sovitaan kirjallisesti → muu ei ole tausta-aineistoa, johon voi osoittaa GA:n mukaisia käyttöoikeusvaatimuksia
- Projektiajalla → pääsääntö, että tulokset ja tausta-aineisto annetaan maksutta käyttöön, kun siihen on tarve projektityötä varten ("need")

Käyttöoikeudet

tausta-aineisto – projektiaika – projektin jälkeen

Projektin jälkeen:

- Partnerin oikeus saada käyttöoikeus edellyttää vaatimusta 1 vuoden kuluessa projektin päättymisestä
- *”Kun tulosta tarvitaan oman tuloksen hyödyntämistä varten”*
- Desca-mallissa kaksi vaihtoehtoa:
 - Optio 1: Käyttöoikeus luovutetaan tasapuolisin ja kohtuullisin ehdoin (= mahdollista korvausta vastaan)
 - Optio 2: Käyttöoikeus luovutetaan korvauksetta (ei tarkoita siirto- tms. kustannuksia)
- Liitännäisosallistujien käyttöoikeudet

Käyttöoikeuksien osalta kaikki
mallisopimukset vain lähtötelineitä; erilliset
sopimukset tarpeen.

Yhteisomistajuus

Tuloksen yhteisomistus

- **Descan** optio 1 → Tavallisin tutkimusorganisaatioille ja sisältää ikään kuin sisäänrakennettuna, että kyseessä on patentoitavissa oleva keksintö, jonka osalta GA vaatii selvittämään IP-suojauksen
- **Descan** optio 2 → Hyvä silloin, kun kyseessä ei ole patentoitava tai patentoitavissa oleva tulos
- **GA:n** ehdotus on ”optio 3” → Antaa ohjenuoraa sille, miten yhteinen tulos saadaan siirrettyä yhdelle omistajalle, esimerkiksi yritykselle kaupalliseen hyödyntämiseen. Heikko lenkki on ”kohtuullinen korvaus”.
- **EUCAR** MCA:n kohta 10.2 on ”optio 4” → Yksityiskohtainen sanamuoto. Perustuu ajatukselle, että jos erillistä sopimusta yhteisomistuksesta ei ole tehty, käyttö on täysin vapaata.
- Digital European **MCARD-2020** on ”optio 5” → Yksityiskohtainen. Sisältää kaksi optiota. Tähtää selkeimmin siihen, että yhteisomistajat päättävät yhdessä IP-suojauksesta.

Tuloksen yhteisomistus 1/2

GA 26.2

Tulos omistetaan yhteisesti, jos se on

- a) saatu aikaan yhdessä
- b) eikä sitä voi jakaa kunkin osallistujan panostusten perusteella tai
eikä sitä voi jakaa ajatellen sen suojaamista

Yhteisomistajien on sovittava kirjallisesti yhteisomistuksesta.

GA:n oletusehto on se, että kaikki yhteisomistajat saavat myöntää rinnakkaisia käyttöoikeuksia ulkopuolisille ilman, että nämä voivat luovuttaa käyttöoikeuksia edelleen.

Ehtona on, että:

- muille yhteisomistajille annetaan vähintään 45 päivää etukäteen tieto ja
- muille yhteisomistajille annetaan kohtuullinen korvaus

Tuloksen yhteisomistus 2/3

- GA sallii, että yhteisomistuksen sijaan sovitaan jostain muusta tuloksen omistuksesta, mutta näin voidaan tehdä vasta, kun tulos on olemassa, esimerkiksi
 - yksi saa koko potin ja muut luopuvat oikeuksistaan
 - yksi saa omistusoikeuden ja muut erikseen määriteltävän käyttöoikeuden

Tuloksen yhteisomistus

DESCA – mallisopimuksessa on kaksi optiota

- Jokainen yhteisomistaja voi käyttää tulosta maksutta ei-kaupalliseen tutkimuskäyttöön ilman ennakkolupaa
- Jokainen yhteisomistaja voi antaa tuloksiin rinnakkaisia käyttöoikeuksia ulkopuolisille ilman edelleenluovutusoikeutta, kunhan
 - Ilmoittaa luovutuksesta 45 päivää etukäteen ja
 - kaikille annetaan kohtuullinen korvaus
- Jokainen yhteisomistaja voi hyödyntää tulosta haluamallaan tavalla ja antaa tulokseen rinnakkaisia käyttöoikeuksia ulkopuolisille ilman ennakkoilmoitusta, ilman korvausvelvoitetta ja ilman tiedottamisvelvollisuutta, ellei asiasta myöhemmin sovita toisin.
- Yhteisomistajat sopivat tuloksen suojaamisesta ja kustannusten jaosta etukäteen.

Käyttöoikeudet yhteisiin *tuloksiin*

- Tulos
 - Pitää irtautua projektisuunnitelmassa ennakoitujen ”varsinaisten tulosten” ajatuksesta
 - Epämääräiset sivutuotteet ovat myös tuloksia
 - Muutkin kuin (patentoitavat) keksinnöt ovat tuloksia
 - Tutkimusaineisto
 - Data
 - Tietokannat
- ➔ Aineistohallinta, aineistohallintasuunnitelma DMP
- ➔ Yhteisesti omistettujen tulosten osalta keskinäiset sopimukset

Projektin jälkeen

Homma pakettiin ja eri suuntiin – entäs hankkeen aikaansaannokset?

Aineistohallintasuunnitelma tai muu sopiminen projektin jälkeisestä ajasta

- Keksintöjen suojaaminen ja mahdolliset omistusten siirrot suojaamista varten
- Kuka säilyttää tutkimusaineistot ja miten?
- Miten datat ja aineistot säilytetään?
 - Lyhytaikainen ja pitkäaikainen säilytys
- Mistä ja miten aineistot löytää projektin jälkeen? ”Hakukonekoudut”
- Kenellä on oikeudet luovuttaa aineistoja tai aineistojen käyttöoikeuksia muille?
 - Esim. käytetty OA tai OS ja mahdolliset käyttöoikeuslisenssit, kuten CC

Lisätietoja

Consortium Agreement in Horizon 2020 projects

https://cordis.europa.eu/event/rcn/147060/en?WT.mc_id=RSS-Feed&WT.rss_f=event&WT.rss_a=147060&WT.rss_ev=a

Aineettomista oikeuksista sopiminen projekteissa ja projektin jälkeen IPR-Helpdesk

<http://www.iprhelppdesk.eu/sites/default/files/documents/EU-IPR-Guide-to-IP-in-Horizon-2020-EN.pdf>

